

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

вносять: в Австрії:
 на цілий рік 24 К
 на пів року 12 К
 на чверть року 6 К
 на місяць 2 К

За границею:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів, з висилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботу 5 доларів або 10 рублів. Щоднякове число по 10 центів.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНИ

християнсько-суспільний деньник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і при не возьмеш, а не русне ми очіце і віра...“ З Русланових подьяків М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовского ч. 15, II поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовского ул. Ягайлонська ч. . .

І урочисти звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламація лише неопечатані вільні від права. — Оповістки в чужині приймають ся по ціні 20 с. в д. стрічки, а в „Надісл. н. м.“ 40 сот. Подяки і привітні дописи по 30 сот. від стр. ч.

Політична і культурна боротьба у Франції.

(X) В хвилі, коли Франція скріпленем своєї збройної сили намагає ся відорвати визначну роль в Європі, звертає ся бачність всіх на політичне життя в сій державі, котре матиме значінє не тільки в межах Франції, але й для ширшого світа. Доволі різко проявляє ся там реакція проти національної струї, що вивела Поенкаре на становище предсідника республіки. Проявляє ся се, наколи помічаємо, яке становище займають поодинокі сторонництва супроти політичних питань на днешній черзі поставлених. Є передовсім два такі питання, одно має цілу війскову, а друге культурну, бо відносить ся до школи.

Цікаво, що на патріотичній і військовій області реакція удержує ся проти Драйфусівської і Комбистичної струї, а се подвійно цікаво тому, бо се можливо завдяки діяльності буржуазного соціал-демократа Міллеранда. Міллеранд вправді унав, але его погляди на війскову реформу остояли ся, а правительство Аристиди Брианда, другого буржуазного соціал-демократа змагає до заведення трілітньої війскової служби у Франції. Сю гадку прийняло населенє краю доволі прихильно, навіть ся частина населеня, котра не дуже одушевляє ся гадкою про відплату Німеччині, бачить в заведеню трілітньої служби війскової неминучу konieczність.

Займаючи, на яким становищі стануть католики Франції супроти сего питання. Предсідник „Association Catholique de la Jeunesse française“ Гарліє вислав до міністра-предсідника лист, в котрім між иншим висловлює ся, що жертви будуть неперечно важкі, однак они не зможуть в серцеце католиків вердети любови до вітчизни. Др. Michaut, предсідник „Federation Gymnastique de Patron a ges francais“ пише іменем 25.000 членів сего Союзу до міністра-предсідника Брианда і заявляє, що всі члени гімнастичних товариств готові безпробовочно піти за покликком вітчизни і принести всякі жертви, наколи лише до

них буде звернений сей поклик, котрий буде вимагати безпеки вітчизни. Дальші подібні заяви зложили численні союзи католицьких молодечих товариств Франції. Французкі католики не хотять займати посліднішого місця, а наколи вітчизна жадає жертв, то католики перші готові посилити на допомогу вітчизні.

Пригляньмо ся однакже відворотній стороні медалю. Радикали й соціалдемократи розпочали не тільки борбу на політичнім полі проти війскових запотребовань, але також роздувають нову борбу релігійну, культурну. Добре випробованою тактикою намагають ся викликанєм культурної борби не допустити в парламенті до ухваленя невідповідної війскової реформи.

Церква відділена у Франції від держави; она не має не тільки ніяких привілеїв, але їй відобрано всякі права. Она домагає ся лише свободи і боре ся о неї, але якраз не хотять їй признати свободи. Досі остала ще частина сєї свободи, не порушена ще нахабностю якобінізму. Якобінські верховладники вели вправді позачиняти монастирські школи, однак не посягали за тими приватними школами, котрі собі католики закладали і власними засобами удержували. Проти сих шкіл отже звернули ся напасті вільномулярського радикалізму і він бажав тепер насильно ввести в них свого вільномулярського духа. Citogen Briand вніс начерк закону в парламенті, на основі котрого одним розмахом має бути зачинених 30.000 кат. шкіл приватних. В громадах з меншим населенєм як 3000 не моглаб отже на основі сего закону відбувати ся католицька наука. Ся напасть заслугує на тим острійший осуд, що навіть Гурґонот Bouisson виступає рішучо проти сего насильства.

Цікаво приглянути ся сему, як між становичем Якобінів, котрі в імя безвіроповідної школи починають борбу проти свободи науки, а змаганнями за продовженем війскової служби єсть тісна звязь. Поенкаре, Брианд і Міллеранд певно не є побожними като-

ликами, але навпаки. Однак діставши ся на найвищі держанні становища, зрозуміли они повну одвічальність свого уряду. Они відчувують се, що Франція повинна бути сильна, а щоби була сильною, потребує внутрішньої згоди і не повинна розднювати ся народними і релігійними ссорами. Але для Якобінів не має ся внутрішня сила ніякого значіння для Франції, коли они саме в сій хвилі розпочинають нову культурну борбу. Сі змагання Якобінів до підкопаня сили держави напаятувала належно католицька часопись „Croix“.

Питанє лише, хто виграв, Поенкаре, чи Жоре, національний католик, чи безвітчинний, неапатриотичний масон. Події тамошні дають уже відповідь на се питанє. Коли проводив французьких соціалістів Жоре хотів в Ніцци, де панує велике одушевленє, виголосити промову проти введеня трілітньої служби у Франції, підняв ся великий крик, котрий ще збільшив ся, як Жоре мимо сего намагає ся говорити. Зворушена товпа почала кидати на него запортками і дупинами з яблук, а Жоре був приневолений утікати з салі. На улиці напала его товпа і зневажила. Видно із сего, що у Франції люди починають думати і застановляти ся над тим, які се то людці, що так радо себе виставляють яко патентовані оборонці народу і вітчизни а в дійсности є зрадниками краю і народу і доводять его до занепаду.

А наостанку ще кілька слів про світські школи, котрими у Франції бажують ущасливити нарід. Посол Lefas заведений свого часу, що світська школа є огнищем систематичного зіпсути а відомо, що більшість учителів сих шкіл заявляли ся яко рішучі вороги краю. Хоч они по лицемірски удають, що нібито хотять охоронити світську школу перед забавгами клерикалізму, то постанови закона предложеного до ухваленя парламентови є яскравою насиллою, котра хоче позбавити родичів прав виховуваня своїх дітей. А до того наука в тих школах є така, що після власних слів соціалістичного проводира Жоре 36% учеників дуже лихо пише і читає. Сей провідник

був приневолений признати цілковитий занепад світських шкіл. Тепер католики повинні відверти сю напасть на останню дрібку своїх прав. Можна сподівати ся, що найдуть ся відповідні люди, котрі зуміють католицький нарід довести в сій боротьбі о вітчизну до побіди.

Про буковинські відносини

напечатав п. Єротеї Пігуляк в Ділі з 17. с. м. дуже поважну статю. Є се відповідь на відому „сповідь“ проф. Стоцкого, про котру і в „Руслані“ була ширша вістка. Статю п. Пігуляка подаємо і нашим читачам, раз для тих відомостей, що в ній містять ся, а друге на те, аби читачі бачили, що наше становище в справі буковинських відносин вповні годять ся з висновками п. Пігуляка і буковинських послів. У згаданій статі читаємо:

Др. Смаль-Стоцкий висповідав ся в Ділі 27. лютого с. р. прилюдно, отже жадає й прилюдно розрешеня. Розрешенє слідує лише під певними умовами. Перша пойма умова є: відкрити свою душу і її хвиби до нагоги. Др. Смаль-Стоцкий того не зробив.

В сию сповідь втягнув др. Смаль-Стоцкий мене як „двогубитного найблизшого політичного приятеля“, тож приневолений я в справі прилюдної сповіді, прилюдно свідчати, щоби суцільність, до котрої др. Смаль-Стоцкий звернув ся, могла з добрим сумлінням уділати чи не уділати розрешеня.

Образ національних відносин на буковинській Україні представляє ся в головних зарисках так:

Справа відродженя буковинської України вяже ся з першою систематичною працею Поповича і Пігуляка. Она йшла кроваво мовольним способом від самого ґрунту. Згодом прилучив ся до того др. Смаль-Стоцкий. З роками стали зарисовувати ся і успіхи тої спільної народної праці. Народна будова піднесла ся з часом так в гору, що народні ро-

Іван Ліщинюк.

Ніч над морем.

Розійшли ся,
 Минали літа за літами, гинули в безвістях буденщини і щораз більше присипували душі попелом смутку.

Пішла на сцену. Збирала лаври, публіка шаліла за нею. По хвилях забути та триумфу, коли сиділа склосена над кошами цвітів, вертали спомини і мучили тим більше, чим дальші, чим дорожжі були.

Знеслена виїхала над море відпочати. Днину за дниною проводила в чудовім зеленім парку, задивлена в пестру струю прохожих. Не думала, не чула вічогісінько, лише в очах миготів злив красок, о уха відбавали ся пусті слова, як від сірої скелі весела пісня чабана.

Іноколи заглядали їй елегантні панчички нахабно в чорні смутні очі, або осторонь дивували ся її незвичайній красі.

Просиджувала так дні цілі на лавочці з малесеньким золотоплетеним томиком поезій Ленава в руді, часом стрясала ся наче в пропастиці... Он! та сама стать струнка, кучерява голова схилена на груди...

Та ні! помиляла ся, і знова западала в важкий сон-задуму, в яким снів ся розкішний пахучий бір, срібна стрічка бистрої річки, скупані в синьо-опалевих мраках Горгани...

В ясній, теплій ночі брала в кишеньку револьвер і кілька папіросок та йшла над море. Сідала на великій каменюці над філями і вслухувала ся в їх таємний шум.

Гень, гень з далека, неначе цвіт вишневий линули тихі слова: „минуть літа, забуде ся горе, мине ся все — полинуть ся лише спомини одні смутні, кохані...“

Плакала; за хвилию котила ся хвиля і розбризкувала ся у її стіп, в мірияди ясних дитинячих сліз; важке зітханє летіло за море, за промріяною долею...

Вертаючи домів, сідала за рояль і грала „pianissimo“ одну з прелюдій Шопена. Так нудила місяць за місяцем, ждучи на поворот підорваного здоровля.

Та оно не вертало, а вертала туга, жаль, деколи розпука.

На провесні знов зацвіли криваві рожі...

Служив радником в запалім провінціо-нальнім містечку.

Від коли розстали ся, замкнув ся в своїх чотирох стінах, у нікого не бував і нікого у себе не приймав. Одинокими приятелями ему були пес та пісня.

Не знав, куди дівала ся.

Іноді стрічав лише по часописях її привіще, в авреолі обожаня, захвату і слави. Не міг ні забути — ні успокоїти ся. Майже що днини збирав ся писати до неї, хоч би

оправдати себе; та слова з себе добути не міг ніякого. Вкінці подумав: най мертві сплять в супокою!...

І так з грижі без часу старів ся, гас прямо в очах. Скрізь чорне, довге волосє виглядали денде срібні ниточки, очі блідли, серце на хвилю бити переставало, череп в шматочки з нескананого болу розтріскував ся. Більше двох літ вже товкла ним невральгія, ночами спати не міг, і волочив ся улицями до місяця, як планетяки, скрізь шукаючи своєю.

В бюрі праця волікла ся пиявю, часом не ставало сили і доводило ся по кілька днів чергою пролежати. Одної теплої днини в ранці схитнув ся з фотелю; ледви відратували. Лікар радив їхати на полудне, і в безусловнім спокою лічити ся.

Взяв відпустку, зібрав одєжу та біле і поїхав до Дібрівника.

На самотнім скельнім обриві просиджував дні цілі, виявлявши в море очі.

Розмовляв з білими меванами...

Раз вертав пізно в ніч, зі своєї звичайної мандрівки.

Йшов доріжкою через сад та прямував у свою квартиру. Воздух напів аромю бозів і жасмівів, з порту несло ся ледви чутне лопотанє вітрил рибальських лодок, часом долітав згук дикої пісні п'яних матрозів. На синій безконечній леваді, розкинули ся денде во-

лотою смугою ясній вірки.

Йшов мріючи, згадував давно зівялі цвіти...

Нагло став як вкопаний!

З сумезнього дому, лила ся крізь отворене венецьке вікно та кохана, давно вже забута пісня...

В серцю похололо — пригадав! — то она одинока так грати її уміла — лиш она одинока! Акорди розсипували ся брилантами в місячнім сяєві джоржали в пречистім воздуху, чіпали ся листків, віток дерев, і з німою, розпучливою скаргою топили ся в морю... Грала її хвилю кілька; по вій роздала ся в тишині чудова 21. Шопенова прелюдия, і поволи з останними акордами тихла — згасала, як останки западаючого за вербами сонця...

Підійшов ближше вікна, але за важкими шовковими занавісами, нічогісінько доглянути не в спів, крім рож білих і гвоздиків, у високім фляконі на роялі.

Вернув в гушавину бозів, та ніжним чудовим баритоном завів сию пісню, яка що-йно прогомівала, але з рефреном лише їм обоім звісним.

Як розтоплене слово лила ся хвиля невинносно тяжкого ожиданя... лише его голос, заломлюючись, звенів вечірним, проймаючим давном в тишині...

бітники стали поволі стикати ся з могутни- ми чинниками краю і держави.

Робітники народні видвинули ся милово лі на провідників народу. Їх сила лежала в тім, що вишшовши з глибини народу, зносили ся неустанно з широкою масою. Тому приймаючи їх змаганя хоч звільна, то тим певніше в долі. Не так в горі. Тут треба було провідникам иншого хисту. В сій хвилі лучить ся з дотеперішніми народними робітниками і провідниками Микола Василько. Він вирівнує їх недостатку в як найщасливіший спосіб. Їх сьвітло виховане, єго принадна товариска вдача, єго високо-диплома- тичний талант спричинили, що коли Василько взяв у свої руки керму укр. політики в краю — українська справа стала важким чинником на арені краю і державної політики. Ви- творила ся між посередними провідниками народу і Васильком симбіоза, злука, якої щас- ливіше не можна придумати. Майже за- мерлий на Буковині український нарід стає першим політичним чинником в краю.

Киньмо лише дуже побіжно на т. зв. на- циональні здобутки, які від того часу прибув укр. нарід на Буковині, що в той час, перед кількома десятками літ, коли в Галичині вже кипіло національне житє, оставав на стано- вищі майже тотожнім з тим, в яким нахо- дять ся сьогодні угорці України, до того ча- су не існувала на Буковині ні одна середня школа, тепер їх маємо на 300.000 населеня три. В шкільній краввій радї не було ні од- ного укр. заступника, тепер маємо чотирох членів кр. шк. ради, між ними свого власно- го краввого інспектора, якому підчинене все укр. шкільництво в краю. З окрема над укр. народними школами нагляд зорганізований так, що всі укр. народні школи стоять під надзором своїх власних повітових інспекторів, з окрема власного укр. інспектора мають укр. народні школи в Чернівцях.

Крім трох гімназій публичних, є ще своя четверта середня школа, укр. мужеский учи- тельський семінар, покищо в формі одного з трох національних філій формально ще не розділеного старого семінаря. При тій нагоді зазначаємо, що вихованки буковинських семі- нарів, народні учителі найкраще платні в ці- лій Австрії, що є заслугою власне Василька, перепертою, кажучи мимоходом, проти волі Стоцького. Додаймо ще до того, що укр. на- родні школи на Буковині пересїчно чотиро- класового типу, що в села, де вчить по шість до десяти і більше учителів і — просимо ви- дати осуд про працю на найважнійшим на- циональним поли, на поли шкільництва укр. політиків в Васильком на чолі.

Переїдімо на поле політичне. Буковинь- скі Русини перед ерою Василька не мали ні- одного заступника в краввій Виділї, тільки опісля входить до Виділу Стоцький. При ви- датній реформі до союму розділює ся сферу національного впливу і України замість 6 на 31 одержують на 63 17 послів. При зміні ви- борчої ординації до парламенту в р. 1907, завдяки невтомній праці Василька в комісії для виборчої реформи на місце 4 Румунів, 4

Нагло роздерли ся занавіси, а з вікна роздало ся страшне глухе риданє... пізнала!

Лискавицею кинув ся до неї, зміс на травник, до широкої пригороду груди і ридан- ючу сотнею горячих цілунків засипав; та она ледви прошептала: ти вернув ся... одиний... схитнула ся на єго рамя і сконала.

Пукло серце як тонка перервана вихром вятка.

Поклав її на грядочку між астри сонні білі, а сам над нею схилив ся, ні живий, ні мертвий, як мраморний стовп вімої роз- пуки.

Розломив ся над головою білий сьвіт, летів стрімголов без чутя в якусь бездонну темну, ледяну шірву...

Місяць осїнив серед білих астрів трупа синявим мертвим сявом, а з наклонених бовів котили ся на сплячу мерехтячі великі сльози.

Гень, гень з далечини, ніс ся тихий плач похоронної піснї моря... Дунавь, 7. III. 1913.

Українців і і Поляка ухвалює ся признати Українцям і Румунам рівне число мандатів по п'ять (польський дідичівський зовсім віддав). У Виділї краввій мають Українці двоє уряду- ючих членів і заступлені в краввій банку, в Радї культури краввої etc. В соїмі мають свого заступника маршалка, вибирають чле- нів комісії, самі автономно розділюють при- звані кожній нації субвенції після пропоно- ваного Васильком ключа: 40 процент Україн- ці, 40 процент Румуни, 20 процент Німці і Жиди (такий самий процент завважаю мимо- ходом, обов'язує при приймаю до жіночого учительського семінаря, доси ще не значаона- лізованого). В соїмі і загалом в управі краю займають Українці першорядне місце. Завва- жаю далі, що всі кравві і державні уряди стоять на Буковині для Українців отвором, що кожний хоч би і слабо клясифікований Укра- їнець дістає посаду без ніяких перепон і хоч існує встановлений краввим Виділом принціп, що кравві уряди мають бути обсаджувани дітьми краю, то спеціально з краввих посад користають у великим числі і Українці з Га- личини.

Українці на Буковині мають своїх за- ступників в радї залізничній, в радї господар- ській, в управі залізничного руху заступника управителя, попередник президента суду був Українець і т. д. і т. д.

Та найтяжші перепони натрапили були змаганя Українців на Буковині на поли цер- ковним, загарбані Румунами. Але і тут про- ломано леди. Де не було ніодного українсько- го заступника в консисторії, тепер, що до дійсних консисторських радників настала рів- ність, 3 і 3. Справа іменована генерального вікарія, Українца, се питає тільки тижнів. До духовного семінаря давно не приймаю так добре як нікого з Українців, а коли при- ймаю, то протеговано москвофілів, тепер об- ов'язує ключ 25 : 25.

Вкінці завважаємо, що на Буковині, де до не так то давно процвітало москвофіль- ство, тепер, звісно заходами Василька, мо- сквофільство винищено до останку, а бодай не грає як політичний чинник ні найменшої ролі.

(Конець буде).

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєдну- вати нам нових передплатників в кругах сво- їх знайомих.

Убийство грецкого короля.

Злочин сповнений на грецьким королеви відбув ся при таких обставинах: Король Ю- рий в часі проходу розмовляв з адютантом про овлладу Яніни і заявив: „Коли завтра відвідаю німецький корабель „Goebel“, то сей німецький военний корабель буде приневоле- ний ту в Солунї віддати салву в честь ко- роля Єленів, що сповняє мене великим вдо- воленєм“. Були се останні слова короля, бо після сего вдав стріл і король повалив ся на землю.

Агенція Гаваса дістала такі вїсти: О пів до 5. по пол. король Юрій удав ся в товари- стві свого адютанта, підполковника Франкуді- са, до палати свого сина, князя Миколи. Коли вертав з проходу, якийсь чоловік з малого віддаленя вистрїлив до него з револьвера. Куля прошила серце. Король впав в рамена адютанта. Два жовніри кинули ся єму в по- мїч. Перевезено короля в повозі до недале- кого шпиталю. Король помер в дорозі. На вїсть про замах генерали і багато офіцерів, начальники властей і інші поспїшали до шпиталю. Там був вже військовий губернатор міста, кн. Микола. З плачем повідомив князь прибувших про смерть короля Юрія і вїзав їх до зложеня присяги новому королеви Кон- стантинови, який хвилево перебував в Яніні. Присутні з запалом піднесли оклик: „Най- жше новий король!“

Злочинця приловлено сейчас. Робить він вражєне чоловіка умово недужого. На всі пи- тання дає винаваючу відповідь.

З Солуня доносять ще отсе: Король Ю- рий, як звичайно, в товаристві свого адютан- та проходжував ся по місті. Вертав з відві- дин у кн. Миколи. Около 6. год. переходив коло будок, в яких продають риба. Нагло два марматні стрїли в городї одної з каварень, встали і почали йти за королем. Одея зних пі-

дійшов близше до короля, витягнув револьвер і з невеликої віддалі стрїлав до короля ві слова- ми: „Отсе маш!“ Король, влучений в груди, застогнав і впав в рамена адютанта без свї- домости. Зі всіх сторін збігла ся публика і поліція. Злочинців придержано. В часі пере- возу до шпиталю стан короля ще погіршив ся. В годину по перевезеню до шпиталю ко- роль помер. Замах на короля викликав в мі- стї великий переляк. Доми позамикано. Зло- чинець ура переслуханю не хстїв зразу дава- ти ніяких вяснень опісля заявив, що довер- шив убиства із мести, бо перед кількома днями просив короля о більшу суму грошей а король єму відмовив.

Поліція на виразний приказ короля, який бажав бути свобідним, товаришила єму лише в значнім віддаленю.

Очевидні замаху подаяють такі подроби- ці: Злочинець сховав ся на розї улиці Гагін Тріас в віддалі кількох кроків від комісаря- ту поліції сеї ділянки. Коли король по про- ході переходив біля сего місця, злочинець з віддалі двоє кроків вистрїлив з револьвера великого калібру. Ідучий з королем адютант витягнув сейчас револьвер, щоби злочинця застріляти, однак револьвер не вистрїлив. Два крєтійські жандарми, які йшли за королем, кинули ся на злочинця і шиймали єго без опо- ру. Коли адютант побачив, що злочинця зловлено, звернув ся до короля в пересвїд- ченю, що короля не влучено. Однак король впав змілілий на землю перед склепом яко- гось купця, який поспїшив, щоби єго підне- сти. На хіднику не було ні краплі крови. Жан- дарми відвели короля до шпиталю. Злочин- цеві перешукано кишень і найдено кілька ре- вольверових патронів. На запит поліції відпо- вів: „Маєте чейже суди, там буду говорити“. Коли поліціянти дальше змагали ся з ним, сказав з цїнізмом: „Заведїть мене до комі- саріяту, там буду говорити. Не хочу, щоби мене ту товпа зневажила“. В комісаріяті за- явив злочинець, що називає ся Шмас. Після оповіданя знайомих проживав він за грани- цею і аж після овладї Солуня Греками повер- нув до сего міста.

Грецький консулат в Берлінї одержав вїсть, що злочинець Шмас, який представляє себе анархістом, є божевільний (?). Найдені при нїм листи показують, що він був чолові- ком необразованим і не був при здоро- вим умі.

Адютант грецкого короля заарештував, що дуже багато підозрїлих осіб крутить ся дов- круги короля підчас єго проходу. Особливе влівливо пхали ся до короля жebraки, супро- тичо го кн. Микола вдав був розпорядок, що- би королевї товаришали все кінні жандарми, однак король правильно з поворотом відсилав єю ескорту і лише один піший жандарм йшов в значній віддалі за королем.

Шмас має около 40 літ. На запит, чи жалусє смерти короля відпо- вів, що є соціалїстом. Із єго поведеня не можна набрати пересвїдченя не мов би Шмас був божевільним. Що до на- родности, то одні кажуть, що він Грек, а другі, що Альбанець.

Мощі короля Юрія вчєра забальсмаво- но, прикрито грецкою хоругвою і перевезено до палати. Похід переходив біля місця, де у- бито короля, кн. Микола оголосив в Солунї, що в. кн. Константин вступив на престол.

В Атенях оголосив міністер Рактиван в заклику до населеня сумну вїсть про смерть короля і вїзав до складаня присяги для но- вого короля Константина. Мимо великого аво- руженя, населеня Греції поводить ся мирно. На улицах Атен товпи народа, який дуже ди- вує ся, що Грек мїг допустити ся злочину на власнім королеви.

Престоносаслїдник Константин на вїсть про смерть батька сейчас вїїхав з Епіру. Та- кож королева, діставши вїдомість, всїла на російській военний корабель і поїхала до Со- луня.

Вражєне замаху є велике. Всі грецькі дїєвники вийшли в чорних рамцях і містять просторї статї, величаючи заслуги мудрого і любого короля Юрія, а убийство представля- ють як народне нещастє. Кн. Юрій і Андрїй повідомили королеве обережно про катастро- фу. Королева почала плакати і кількакратно зімїла. Королева не відїхала в ночи до Со- луня, але аж рано о год. 10. разом з князя- ми, Заряджено шістьмісячну державну жало- бу і цілорічну діврську жалобу. Вчєра рано гарматні стрїли в Атенях обявили містои по- чаток жалоби. Ві всіх церквах били рівноча-

сно дзвони. На всіх прилюдних палатах пові- вають жалібні хоругви, а також майже на всіх приватних домах.

З Яніни доносять, що престолонаслїдник дізнав ся про смерть батька від полковника Дусманїса, який сказав єму наперед, що має передати єму важну, але сумну вїсть. Пре- столонаслїдник дуже затрївожив ся і запи- тав: „Чи вїдомість походить із Солуня?“ На се вручив єму полковник Дусманїс депешу, котрої князь в першїй хвилї не зрозумїв так, що полковник мусїв єму єї ще раз відчитати. Князь глибоко аворужений, із сльозами в очах розпорядив, щоби повідомлено про се кн. Ма- рию, а опісля видав приказ до армії. О год. 10. рано разом з иншими князями вїїхав з Яніни.

Вїсть про убийство короля настала до Білгороду пізною ночью і викликала в Білго- родї замшанє. Загальєо дає ся замїтити щире співчутє для грецької династїї і грецкого народу. Грецька княжна Елена, яка одержала вїсть саме перед відїздом до Відня, відїхала в ночи з поворотом до Солуня.

Грецький міністер заграничних справ по- вїдомив правительства держав про смерть ко- роля такою депешою: „Повїдомляю Вас із болєм в серци, що король поранений вчєра о год. 5. по полудни револьверовим стрїлом в Солунї помер в пів години по замаху. Цїла Греція і Македоня до глубини тронутї іза замаху, довершеного на любім і побднім ко- ролеви.“

Наш міністер заграничних справ гр. Берхгольд явив ся у грецкого посла у Відні, щоби в єго руки зложити спочуваня іменем цісаря Франц Йосифа, іменем власним і спіль- ного правительства. Іменем австрійського пра- вительства вложив спочуваня предсїдник міні- стрів гр. Штірк.

Болгарский предсїдник Гєшов вислав і- менем болгарского правительства кондолен- цїйну телеграму до Атен, висловлюючи обу- рєнє іза осоружного замаху і жалє іза смєрти одного з перших творцїв „свѣтого балканского союза“.

В Берлінї розпоряджено тритижневу дівр- ську жалобу за грецкого короля.

Російська дума вислала спочуваня до ца- ря і грецкого правительства та парла- менту.

Грецька палата послів пошанувавши па- мять погіблого короля, порїшила шістьмі- сячну жалобу і замикаючи засїданє на знак жалоби, приняла оплесками вступленє на пре- стол нового короля.

Найновїші вїсти таке кажуть: Мощі ко- роля перевезено в ночи із шпиталю до пала- ти, де виставить ся іх аа прилюдній вид.

Шмас є Греком, був учителем, перед 3 днями був у Волю, а з пере- свїдченя є анархістом.

Перед миром?

Острє непорозумїнє між Австрією і Черногорюю.

Аж тепер надїїшли до Відня подрїбні вїсти про останне острілюванє Сходри, бо Черногорці не доускади до висланы звїтів. При останнім острілюваню більше потерпіло місто, чим крїпость. Не лише будинок австро-угор- ского консуляту сильно ушкодженї, але й італійський монастир, дальше дїм для сиріт, що належить до Австрїї, монастир Францї- сканів, ушкодженю сильно гранатами також кільканаїцять домів, австрійських і угорських горожан

„N. Fr. Presse“ доносять: Відносини між Австрією і Черногорюю заострили ся до сеї стєпени, що не є виключеною річию, що прий- де до пересїленя в сїх відносинах. Причи- ною сєго є вїсть, що черногорські жовніри не дозволили одному з австрійських пароходів виладувати товарів і грозили житю австрій- ских моряків.

Та ще важнїша справа варварства, з я- ким острілювали Черногорці Сходру. З пове- деня Черногорців при бомбардованю ясно ви- ходить, що не стратегїчний згляд привєволив їх до острілюваня міста замісць крїпости, ли- ше, що одинокою цілю було зриванє в зем- лею Сходру тому, що она не має дістати ся Черногорї.

Збори амбасадорів все проволікали порі- шенє справи Сходри. Може ся обставина, що заносить ся на заколот між Австрією і Чер- ногорюю, привєволив амбасадорів до ухвали одводушної постанови.

„N. Fr. Presse“ доносить даліше із дипломатичних жерел, що Росія, коли би прийшло до заволодіння між Австрією і Чорногорією, не станула би по стороні Чорногори. Росія за те бажає, щоб Дякова дістала ся Сербії і своє рішення в справі Сходри лучить із справою Дякови.

„Prager Tagblatt“ звіщає, що вчора виїхали з Полі дві дивізії воєнних австро-угорських кораблів в полудневім напрямі. Урядово подають, що ходять о вправи.

Будапештський дневник пишуть, що капітан корабля „Скодра“ зізнав, що біля Драчу турецький кружляк „Гамідже“ дав до „Сходри“ кільканайцять стрілів. Крім того капітан зізнав, що сербські офіцери приневолити його, грозючи ужитем оружя, щоб перевіз з Драча сербське військо до порту Сан Джіованні ді Медуа.

Чорногорські урядові жерела заперечують, немов би вони перевияли австрійську мореплавбу.

З воєнного видна.

Вчора на цілім чолі на Чатаджі кипіла борба. Турки посунули ся вперед на цілій лінії і заняли много болгарських становищ. Після приватних вістей борба здовж цілої лінії Чатаджі тревала вчора даліше.

Мирові переговори.

„Die Zeit“ звіщає, що вручене відповіді великодержав балканським державам в справі посередництва мало наступити вчора вечером.

Після звіту, який одержала Порта, умовини мира, вироблені конференцією амбасадорів в Львові є можливі до прийняття зі сторони Туреччини. Не є они ще достаточо сформуловані і будуть передовсім подані до відома Порті.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Теофілакта пр.; римо-кат.: Велика п'ятниця. — В суботу: руско-кат.: 40 муч. в Севас.; римо-кат.: Велика Субота.

— **З сойму.** На вчорашнім засіданні галицького сойму переведено вибір комісії, а потім без дискусії полагоджено решту дневного порядку (перші читання звітів і пропозицій кр. Виділу). О 1:05 год. по полудни маршалок замкнув засіданне і заповів, що про слідуєче засіданне повідомити послів письменно.

— **Всепольско подільські інтригант і соймова виборна реформа.** Всепольські повинні би повести свою нову протиукраїнську інтригу в якійсь новій формі злоби, бо те, що вчора наговорено на „конвентикло“ Гломбінського, старе і витерте, звісне не від нині і вже навіть Поляків не лякають гістеричні вигукки Грабського, звиваючи до протирусского походу. Ніби почала ся вчора нова мобілізація всепольських ревунів до терору на інших польських сторонництвах, за те, що они хотять згоди з Русинами, яка може трірко станути на засаді повної справедливости. Русинам не належить ся 49 мандатів з сільської курії і курії середньої власности, лише 43 на 58 польських; з міських мандатів можна би дати Русинам що найвише (!) 3 мандати (а не 3), у великій власности надлітати їх 0 (а не 1), так точно, як собі викомбінував Ценьський і Грабський.

До сего цінично-безличного підбурювання всепольських загорільців долучив майстер від протирусских рецепт посол Заморський заклик до „sumienia narodowego“, щоб оно помогло даліше колати пропасть між обома народами, щоб юдити в безконечність для марнована продуктивних сил обох народів — тих сил, яких може в недалекій будучині придало би ся до иншої цілі.

Не „rozum polityczny“, але безмежна ненависть і заслїлене до братного народу говорить в вас, панове, Грабські, Ценьські, Заморські et tutti quanti.

— **Львівська залізниця Коломия Коців Кути.** Справа будови тої залізниці тягне ся від 1892. р. В 1905. р. предложив красвий виділ галицькому соймови потребу і ковечність получити Коломию з Кутами залізницею, якої будовою мав заняти ся державний скарб. Сойм вівзав правительство, щоб приступило до будови сеї залізниці з оглядом на її загальне значінє і, щоб помістило єї на одній з найближших предлог будови галицьких місцевих залізниць. Коцівський повіт ухвалив дати на будову 500.000 К, а коломайський 350.000 К яко запорукку рентовности сеї залізниці. В 1912. р. правительство в порозуміню з красвим виділом перевіряло трасу і предложило звіт осередним властям. Будова сеї залізниці так скоро ще не значє ся, а се тому, що поміщено єї в теперішнім плані будови на останнім місци, а по друге проволіче будову сама недостача кредиту.

— **Платні народних учителів.** Вчора по полудни відбуло ся у Львові в салі засідань місцевої ради віче відпоручників галицького учительства в справі поправки їх долі. На віче прибуло много відпоручників зі всего краю, вибраних на 80 повітових зборах, а також деякі рускі і польські соймові послі. Предсідником віча вибрано п. Новака Реферат в справі управильнення учительської платні і службової прагматки виголосив в польській мові учитель п. Смуліковський. Бесідник критикував начерк пос. Германа, внесений вчора в соймі, який не зносить місцево-клясової системи, обвиняє деяким категоріям учителів платні і не зносить матрічного податку учительок. По нім промовляли по руски пп. Якимовський і Власійчук. Над промовама розвинула ся жива дискусія, в якій забирали голос також і послі обох народностей.

По виборі відпоручництва, яке має предложити красвому маршалкови домаганя народних учителів, ухвалено одногласно ось які резолюції: 1) Віче стверджує, що начерк красвого виділа в справі управильнення учительської платні, який внесено на вчорашнім засіданні галицького сойму: а) не відповідає домаганям учительства, уложеним ясно на двох краєвих і 80 повітових вічах; б) в сути річи не зносить місцево-клясової системи і в) через свій процентний розділ на степені платні є він наче прилюдним поличником, який є звернений проти загалу учительства і явную забавкою з дотеперішого незвичайно розпучливого материяльного положеня учителів.

Звід заявляє зі всею рішучістю, що в случаю коли би сей начерк ухвалено, тоді мусіло би галицьке учительство вести даліше борбу про поправу свого материяльного биту, борбу, яка приносить шкоду культурному і суспільному розвитю обох народів нашого краю. Тому звід протестує як найрішучіше проти сего начерка і звертає ся до сойму з домаганем, щоб сего начерка не брав зовсім за основу до дискусії над поліпшенем учительської платні. 2) Зате піддержує звід зі всею рішучістю загальне домаганє учительства в справі зрівняннє платні з платнею 4-ох найнижших ранг державних урядників. 3) Звід визнає, що всяке підвищенє платні народного учительства в процентном відношеню, супроти системи, яку розповсюджено тепер в нашій школьній адміністрації, є в найбільшій степені несправедливе, неморальне і кривдить поодиноки одиниці — зате кожде поступенне підвищенє платні повинно залежати виключно лише від числа літ служби кожного учителя. 4) Супроти сего, що службові відносини народного учительства стають ся з причини недостачі службової прагматки прямо невинносними, звід домагає ся як найкоршої видачі службової прагматки після домагань, які висказав загал учительства на красвим учительським вічу і на повітових вічах в 1912. р. Ухвалено також додаткову резолюцію п. Ф. Собольского. „Коли галицький сойм не сповнить домагань учителів, тоді они будуть приневолєні удати ся зі своїми домаганями до Відня“.

О 7:30 год. вечером явила ся у красвого маршалка гр. А. Голуховского, депутация народного учительства. Іменем польських учителів промовив до маршалка п. Новак і вказав на се, що народне учительство всего краю не є вдоволене з начерка красвого виділа внесеного до сойму і просив маршалка о поперте в соймі оправданих домагань, які уможливили би учителям солідно сповняти їх обовязки. Іменем руских учителів промовляв п. Витвицкий, а іменем учительок п-ї Томаєвкова. Маршалок обіцяв, полагодити справу прихильно, о скілько буде міг сойм се зробити.

— **Відпустки резервістів.** Крім резервістів полків піхоти, покликаних до надзвичайних вправ, а які належали до службового року 1908., розпущено домів всіх резервістів т. зв. технічних полків, отже залізничого, телеграфічного, полку піонірів і ин. Тим всім резервістам почислено відбуті вправи як аерші і треті вправи, так, що мають они відбуті лише одві вправи, визначені вже тепер в військовім паспорті на 1915. р. Резервісти, які є тепер над полудневою австрійскою границею, дістануть небажком короткі відпустки. Відпустки будуть поділені на чотири речинці і вносити муть 4 проц. всеї залози. Всі жовніри мають вернути назад під оружж. Кошти їх подорожжій понесе державний скарб.

— **Москвофільство на услугах Росії.** В Лопушній, бобрецкого повіта, арештовано маляра Теодора Гриневича під замітом шпигунства. Теодор Гриневич часто їздив в Росію і то навіть без паспорта (!). Дня 2. с. м. в останне може „виправляв ся“ Гриневич до Росії в дорозі на Чернівці. Але на „артиста“ звернули власти пильну увагу і по его повероті явили ся 2 поліційні агенти і сконфіскували его переписку забрали з собою до Львова, де найшов він приміщенє в арештах кариного суду для відпочинку по довшій подорожжі.

— **Остемпльованє карт до гри.** „Wiener Ztg.“ оголошує, що міністерство торговлі надало своїм розпорядком головному митовому урядови у Львові право остемпльовуваня карт до гри.

— **Відгомін залізничої катастрофи в Мостиснах.** З Перемишля доносять, що І Яскула, залізничий тошник, ранений тяжко підчас онодішньої залізничої катастрофи в Мостиснах, помер в дорозі до львівского шпиталю. Залізнична комісія з директором Рибіцким на чолі вислідила, що вина катастрофи спадає на машиніста Федевича, який не добачив остерігаючих знаків і їхав зі скорістю 30 кільом. на годану.

— **Щепленє тифу.** До щепленя віспи приходить тепер щепленє тифу, а практикує ся оно почасти в армії Зедия. Держав. та Франції і др. Зі звіту військового уряду Зедия. Держав виходить, що протягом 11 місяців між 64.000 щепленими моряками не захорував ні оден. Подібні наслідки щепленя є між сухопутною армією американською і по колоніях. Япанці привияли також щепленє тифу. Може небажком прийдє до того, що щепленє тифу стане загальним, як нині щепленє віспи.

— **Жертви готівкою** не звільняють нікого від обовязку жаданя купонів У. Т. П. і уживаня товарів з маркою У. Т. П.

— **Чисельне відношенє католиків до протестантів в Німеччині.** Після статистичного виказу останної переписи населеня було в Німеччині на 64.925.993 мешканців 39.991.421 протестантів (61.59 проц.), 23.821.453 римо-католиків (36.69 проц.) і 283.946 инших християн (0.44 проц.). жидів було 615.021 (або 0.95 проц.), а проче число, се є 215.000 мешканців, припадає на инші віроісповіданя, ріжні нехристиянські і безвіроісповідність. Католики творять більшість населеня лише в Баварії, Баденії, Альзациї і Лютарингії. В чисто протестантських провінціях, як в Прусах, Віртембергії, Гессії, Ольденбургії і Саксонії вносить число католиків 5 проц. загалу населеня.

— **Марево голоду на Балкані.** Помежи жаданями, які балканський союз поставив Туреччині, є також воєнне відшкодованє. Болгария домагає ся 800 мільонів франків, Сербия 500 мільонів, Греция 300 міль. а Чорногора около 100 мільонів. Туреччина мала би виплатити кругло 1.700.000.000 франків воєнного відшкодованя. Годі думати, щоб жаданя балканського союзу сповнили ся. Великодержави не годять ся на воєнне відшкодованє, бо Туреччина не могла би его заплатити. Туреччина вже винна Франції, Німеччині і Англії кругло 15 мільярдів франків, а Росії кілька сот мільонів воєнного відшкодованя з 1878. р. Если Туреччина з 30 мільоніум населенем не могла отрясти ся з довгів, то тим більше стане невинплатною по втраті європейських посілости. Тимчасом державам балканського союзу вже тепер грозить голод. Давними літми Сербія вивозила за границю по кількадесят тисяч волів річно і сотки тисяч безрог. Нині остало їй ледви тільки волів, що вистає до управи поля. Ще гірше є в Болгарії. Католицкі місві роздають харчі цілим

селама від кількох місяців. Де нема католицьких, там населенє страшно голодує. В Болгар. і ширить ся також тиф і холера, а з весною сї пошести виступлять у ще більших розмірах. Убога Греция також відчуває недостачу всего. Одинока Чорногора має з Росії забезпечений довіз живности. Воєнне відшкодованє могло би поратувати балканські держави і длятого они так настійчиво домагають ся его від Туреччини.

— **Незвичайний паспорт.** Дальматійські дневники доносять про цікаву подію, яка лучила ся на чорногорській границі. До Катаро прибув оноді оден монахійський маляр в цілі прогульки до Цетинії. З Катаро вибрав ся він гарною серпентиною дорогою до столиці Чорногори. За якийсь час дійшов він до граничного дому і тут зажадав від него чорногорський жовнір паспорта, без якого нікому не можна тепер переступити границі. На своє нещастє забув маляр свій паспорт в готели в Катаро. Чужинець почав перешкувати свої кишені і найшов в одній замість паспорта рекламну картку одного монахійского підприємства. На сій картці був державний баварський орел. Не надумуючи ся довог, подав маляр сю картку жовнірови, а коли сей побачив орла, повірив, що має перед собою правдивий паспорт і позволив малярови перейти границю.

— **Хто уживає товарів з маркою У. Т. П.,** починає ся до піднесеня поваги Товариства і піднімає жертву фабриканта на рідну школу.

— **Вибухові листи.** В головнім почтовім уряді в Калькуті вибухли оноді листи, наповнені вибуховою матерією. Листи були адресовані до видавців часописий. Вабух покалічив кількох листарів.

— **Весна починає ся завтра с. є дня 21. марца.** О 5:18 год рано сходить сонце в констеляції „Барана“ тоді настає заразом весняне зрівнанє дня з ночью.

Оповіді.

— **Перенесеня.** Намісник переніс комісария поліції Карла Шварца і канцеліста поліції Володисла Марковского зі Львова до Борислава і поручив першому з них управу тамошнього комісарияту поліції.

— **Переписна Адміністрація.** Вп. Др. В. Г. є С. За 2 купони виплачено 6 К, з яких 2 К передано на „потреба України“ а 4 К вписано на передплату.

Посмертні оповістки.

— **О. Іван Рибачевський,** парох в Подемщині, любачівского деканату, б. катехит гімназії, помер в 68. році життя і 40. р. сьвященства. В. а. п.!

Олександр Барвіньський.

Спомини з мого життя.

(Дальше).

8. Друге моє подружє. Русини-народовці виступають на народно-політичне поле. Засновини „Батьківщини“. Покик до зєднання руских сил. Відгомін в Тернополі. Народи Русинів з Тернопільщиною.

Хоч я в сій сумній і важкій добі мого життя намагав ся в шкільній і літературній роботі найти втихомирєне після страшного нещастя, яким Всевишній навистив мене і моїх дітків, всеж таки не сходила мєні в ума журба про вихованє дрібних свиротять, лишених материнської опіки. Сестра моя Струминьська і вдачею своєю і привичкою до сільского життя та зовсім инших обставин, не могла сповнити сеї трудної задачі вихованя моїх діток і тому треба було мєні подумати про се, щоб заблуканий талан і давний супокій знов завернув до моєї хати. Сей талан найшов я в семі мого швагра о. І. Любомича, в домі его старшого брата, дир. Максима Любомича у Львові, з котрого молодшою донькою, Євгенією, я одружив ся 3. червця 1879. р. По тих важких і страшних пригодах, по тих тучах і громах, які наслала на мене і моїх діток люта доля і вчинила мому серцю з гараздом розлуку, стала моя подруга душею у моїх хаті і в ній завитав знов по тих страшних невгодинях тихий, земський рай.

В мене вступило нове жите і я забрався з більшою ще ревностю не тільки до заводової шкільної праці, але й до народної роботи. В народнополітичній рускій житю проявлявся великий занепад, настала велика зневіра і знеохота. Проявило ся се головню наслідком невдачі при виборах до державної ради. Коли після заведення прямих виборів до державної ради (в 1873. р.)¹⁾ вибрали Русини 17 послів, в 1879. р. вислали Русини з Галичини лише чотирох послів: сов. Василя Ковальського, д-ра Дениса Кулачківського, о. Івана Озаркевича і Володислава Федоровича (сей останній вступив був до польського кола, вибраний проти д-ра Амв. Яновського). Сю невдачу приписувано передовсім безплідности політики попередних руских послів в державній раді, а крім того також розтичі і роздранню руских сил наслідком партійних спорів між Русинами.

Русини-народовці відчували отже потребу виступити до діяльности і на політичному полі (доси їх діяльність обмежала ся лише письменською і просвітньою роботою) а то тим радше, що між Русинами народовцями було вже доволі людей на становищах, людей спосібних і поважних, котрі могли би також сповняти обовязки політичні, виступати в обороні прав руского народу і его національного і культурного розвитку. Але крім „Правди“, літературно-наукової часописи, котра лише короткі давала огляди з політичної ниви, не було політичної часописи, крім „Слова“, а в Галичині не було також иншої політичної організації крім „Русской Ради“.

Для розбудження політичного руху між Русинами почав з 1-им жовтня 1879 професор академ. гімназії Юліян Романчук видавати у Львові політичний тижневик, призначений для широких верств народних п. з. „Батьківщина“²⁾ і зараз в 1-ім числі накликав руску суспільність до діла, вказував на потребу конечної участі цілого народу в праці, потребу згоди і єдности всіх Русинів. Завважив також, що просвічені Русини сварять ся межі собою, а межі просвіченими а народом нема всюди тої широти, тої віри, якої для спільного гараду dokonче треба. Взивав отже: нехай просвічені Русини покинуть сварити ся межі собою нераз за дурниці, а працюють всі, хоч би кождий своім ладом, але в згоді, щиро і чесно до всіх, для цілого руского народу.

Поклик сей відбив ся голосним гомоном в Тернополі. Одиною спільною організацією Русинів в Тернополі і на Поділю було товариство „Руска Бурса“, котрого членами були не тільки т. зв. тверді, але й народовці і принагідно звідси вийшла понука до почину політичної діяльности Русинів з Поділя.

Про наші змагання сповістив я мого брата Володимира і він одобрих мою думку, щоби в тіснійшій кружку тернопільських Русинів нарадити ся над тим, як би можна народовцям дістати ся до Рус. Ради, котра мала в листопаді зібрати ся на збори і як би тим способом можна довести до оживлення народного руху і народної діяльности в краю. Порушив також потребу скликання зїзду Русинів-народовців до Львова, а також инших, котрі розумно і предметово задивляють ся на руску справу. На се відписав я мому братови дня 9. жовтня 1879 р. між иншим: „На Твій лист останній спростив я до себе вчера д-ра Лучаківського, Шеховича, Петра Левицького, о. Копитчака, о. Северина Навроцького, Льва Рудницького (не прийшли Загайко і др. Вол. Зарицький) і обговорювали справу: 1) що до речинця зїзду були голоси за тим, щоб на 7. і 8. грудня скликати, а більшість була за тим, щоби на лат. Різдво. Єсть надія, що відси (з міста) приїхав би іменно я, Копитчак, П. Левицький, Шехович а може др. Лучаківський, з провінції ще декого позискаем. Яко першу точку для зїзду пропонуємо випадіненн modus vivendi для обох партій. В записках до зїзду треба би виразити дуже оглядно і розумно, що виступаємо на внї яко народність відрубна і самостійна (як виражено в програмі Головної Ради Рускої з 1848 р.) і лучимо ся яко Русини до спільного діланя на користь народу без огляду на особисті погляди в справах літературних і політично-суспільних. Ділане має виявити ся двома средствами: 1) органом, котрий би репрезентував всіх Русинів і був видаваний язком приступним для маси народу руского в Галичині; 2) через товариства, котріб піддержували і розвивали руского духа: а) політичні, як „Руска Рада“ у Львові і на повітах, б) літературні і гуманітарні, як Ставрополіа, Рус. Матиця, Народ. Дім і т. п., котрі малиб обняти приділений круг діяльности, одні ділати для інтелігенції, другі для молодежи, треті для селян, инші для науки.

„Що до піддержаня газети, то піднесено вчера із сторони Лучаківського, Шеховича і инших, щоби втягнути ще до наради о. Фортуну, о. Павлика з Микуйнець, о. Череминського з Воробіївки і д-ра Гладішовського (фізика) і тим здобути тривалу підставу до об'єднаня розумного. О. Фортуна має скликати збір на вівторок, з котрого подати справоздане. Я тому не противив ся, бо могли би бути закинута, що ми все таки сепаратисти, а маю переконанн, що ми моральною силою побідимо. Бо хоч би Рада Руска і скликала збори, то ми уважаймо се, яко збори одного товариства, до котрого не-члени не мають приступу, а наш збір має бути загальний, звивати всіх добромислячих, бути неаче конституандою.

„Тому ж нема що спішити ся, щоби їх випередити, бо они мабуть не поспішать ся, а треба уладити діло так, щоб було тривале. Коли би ми не довели до ладу, то тоді вже наша партія сама мусить боронити ся, доки собі сама не виборе узання у народу.

„Із справ Тобою порушених згодились лишити се для часописи, а збори лишити уладжене: 1) modus vivendi після висше поданих вказівок 2) обговорити справу відживлення і зреорганізованя наших всіх інституцій, а 3) обдумати видавництво газети. Тут мабув з нашого повіту около 20 пренумераторів числяти, а впрочім лучше покаже ся на будучім зборі нашім, бо призвані особи, коли дадуть ся позискати до діла (о чім нема майже сумніву), будуть за тим агітувати. На разі виражено думку, щоби кавціи Правди ужити яко закладовий капітал і о приволе-не на те відкликатись до давців. Кінчу, бо радбим о суботній радї від Тебе мати відповідь на понеділок, щоби відповідно покермувати збором, що мабуть буде в понеділок або вівторок.“

Відповідно сим вказівкам підготував я скликане Русинів з Тернополя і околиці на спільну нараду.

(Дальше буде).

Телеграми

з дня 20. марця.

Відень. Цісар зарядив 16-денну двірську жалобу від 25. с. м. з нагоди смерти грецького короля.

Відень. „Die Zeit“ зове вість, будьто би архієпископ Франц Фердинанд відбув підчас ловів, уладжених в добрах гр. Вл. Майлята, важну політичну конференцію з членами угорської опозиції, неправдивою.

Відень. Заряд армії не відступив доси селянам військових коней, які звичайно віддавано з днем 1. марця до приватного ужитку.

Атени. Слідство проти Шімася виявило, що він жив з милостині, а замах на короля виконав з мести за то, що король відказав ему за помочи. Шімас був колись записаний, на медичнім виділї в Атенях.

Париж. (ТКБ). Військова комісія ухвалила 77 голосами проти 60 покінчити загальну дискусію над законом про 3-літню військову службу по заяві ген. Жіфре, що нависла військова рада заявила ся за сею предловою. Міністер війни Етієн заявив, що відкинене предлово буде би катастрофою.

Берно (Швайц.). (ТКБ). Летун Прімовесі впав з висоти 100 метрів до озера Моґано і пропав в філях без сліду. Найдено лише частки его літака.

Позір! Нові книжки. Позір!

Вже вийшли з друку дуже красні і займаючі повістки та історичні оповіданя — виданя Українського Педагогічного Товариства.

Новість!

- Ч. 166. „Зоря Півдня“ Ю Верного (перекл. М. Кашиї) дуже займаюча ілюстрована повість 158 стор. друку. Ціна книжки бр. 80 с. опр. 1-00 К
- „ 151. **Малі козаки:** (І. Петренко) ілюст. істор. оповід. бр. 30 с. опр. —50 „
- „ 152. **На вакаціях:** повість бр. 30 с. оправна —50 „
- „ 153. **Орлеанська дівчина:** істор. оповід. бр. 40 с. опр. —60 „
- „ 154. **Записки недоброго хлопця** опов. бр. 40 с. опр. —60 „
- „ 162. **Наші невидимі вороги:** (І. Марків) бр. 40 с. опр. —60 „
- „ 163. **Як незнайко став муравлем та що він тоді цікаво бачив:** (А. Омишук) бр. 20 с. опр. —35 „
- „ 167. **Без старших:** комедійка в 2 діях бр. —12 „
- „ 169. **Різдво Марусі:** сценічний образок в 1 відслон. бр. —06 „
- „ 170. **Збиточники:** (М. Бремев) жарт з життя дітей в одній дії бр. —06 „

Книжки висилає лише за попередим надісланем готівки канцелярія Українського Педагогічного Товариства у Львові, ул. Мохначного 12. 508(10)

Олександр Харвінський

Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новаківича, М. Лисенка і П. Куліша, з 10 портретами і двома картинками) вийшли вже яко Нр. 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладні Я. Оренштайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот.
„ оправного примірника 1 К 80 сот.

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 Р. після часу середно-європейського.

Замітка. Поїзди поспішні означені грубим друком. Години нічні від 6:00 вечером до 5:55 рано означені підчеркненням чисел минутних.

Візізгу зі Львова

з головного двірця:

- До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:35, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10.
- *) до Ряшева.
- †) до Мшани.
- До Підволочиск: 6:10, 10:35, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.
- †) до Красного.
- До Черновець: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:55*, 11:00.
- *) до Станіславова. †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попереднього дня перед неділю і святком.
- До Стрия: 6:00, 7:30, 1:45, 6:50, 11:25.
- До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.
- До Сокала: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*
- *) до Рави рускої (лише в неділі).
- До Яворова: 8:40, 5:45.
- До Підгаць: 5:55, 4:53.
- До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

- До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:42, 3:07†, 9:01, 11:30.
- †) до Красного.
- До Підгаць: 6:09, 1:21*, 5:15, 10:40§).
- *) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
- До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

- До Підгаць: 6:28, 1:40*, 5:36, 10:59§).
- *) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2. мін. 16 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2. мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславова відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Локальні поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:02.

Вже час

замовляти природні літурґічні

ВИНА

Народній Торговлі

у Львові.

- Австрійскі по 106 К за гект.
- Гегелайскі по 132 К за гект.
- Самороднер по 142 К за гект.
- Спеціальний Самороднер по 180 К за гект.

Ціни розуміють ся франко Львів, отже фрахт оплачує замовляючий лише зі Львова до своєї стації. При замовленях низше гектолітра до 50 літрів ціна підвасшує ся о 4 сотина на літрі, при замовленях низше 50 літрів підвасшує ся ціна о 8 сот. на літрі.

За бочки, звернені до двох місяців франко до „Магазину Народної Торговлі в Стрию“, звертає ся ціла почислена належитість.

Поручаємо „МЕДИ ПИТНІ“ по 1-60 за літру. 504(8)

!!! Свій до свого !!!

Перший Український Висилковий Дім Музичних Струментів

ОРКАН

у Львові, ул. Тиха ч. 1

поручає по найдешевших цінах: скрипки басы, цитри, флети, клярнети, труби, бубни і т. д. та закладає цілі сокольські, січові, читальняні й шкільні струнні або дуті оркестри на всякій склад.

Цінник даром.

— Хто ще не має образа Візд Б. Хмельницького до Києва“ зволить ласкаво поспішити ся з замовленням. Ціна: К 10 (люксусове К 16 на вичерпанню) переписка К 1-20. Відповідні рами зі склом, оправкою і опакованнм: сальнові К 12, дубові і золоті по К 16, магоньові і плюшові по К 20, спеціальні К 28. Замовляти на адреси: І. Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також „Сокол-Батько“ Львів, Руска 20. Полекші в сплатах.

Крізізгу до Львова

на головний дворець:

- З Кракова: 2:22, 5:45, 7:25, 8:50, 1:10, 10:05, 1:30, 2:00§), 5:40, 7:25†), 8:25, 9:50.
- *) з Тернополя.
- З Підм. почиск: 7:20, 11:30 2:15, 3:05, 10:30, 10:48†)
- †) з Красного.
- З Черновець: 12:05, 5:15§), 5:45†), 7:40, 10:25*)
- 1:55, 5:52, 6:26, 9:31
- *) зі Станіславова, †) з Коломиї, §) з Ходорова кожного слідуючого дня по неділі і святї.
- Зі Стрия: 7:28, 11:40, 4:25, 6:45, 11:00 і римо-кат. святї.
- З Самбора: 7:50, 9:55, 2:10, 8:30
- Зі Сокала: 7:10, 1:25, 7:57
- З Яворова: 8:12, 4:20
- З Підгаць: 11:10, 10:20
- Зі Стоянова: 10:01, 6:30

на дворець „Львів-Підзамче“:

- З Підволочиск: 7:01, 11:11 2:00, 5:10, 10:12, 10:31†)
- †) з Красного,
- З Підгаць: 7:26*) 10:49, 6:29*) 10:01, 12:00§)
- *) з Винник, §) з Винник лише в суботу і неділю.
- Зі Стоянова: 9:21, 6:11

на дворець „Львів-Личаків“:

- З Підгаць: 7:08*), 10:31, 6:11*), 9:41, 11:43§)
- *) з Винник, §) з Винник в суботу і неділю.